

ARF gennem 90 år

Før Statsradiofonien

Sidst i 1800-tallet finder man frem til, at der eksisterer elektromagnetiske bølger og i begyndelsen af 1900-tallet finder en dansker Johannes Poulsen ud af at frembringe elektromagnetiske bølger, der kan bruges til Radiofoni. Poulsen laver Verdens første udsendelse af radiofoni i 1907. Opfindelsen får et stort skub fremad under 1. verdenskrig og i 1919 nedsætter staten en kommission, der skal undersøge mulighederne i radiofonien. Det er hovedsagligt militæret og telegrafvæsenet, der ser muligheder. Kommissionen anbefaler oprettelsen af en statslig sendestation. Men p.g.a. af uenighed om det tekniske og en borgerlig uvilje mod statslig indblanding, bliver sagen henlagt. Det bliver derfor private, der starter og udvikler radiofonien i Danmark. De private består af radioamatører, radioproducenter og pressen. Disse private aktører er sammen i Radioklubber.

Æterkrigen - Staten går ind.

Nogle radioklubber bliver efterhånden landsdækkende. Men de private aktører har ikke altid sammenfaldende interesser. Det udvikler sig til, at man i stedet for at bruge kræfter på betjening af en voksende lytterskare, så begynder en indædt krig de forskellige klubber og aktører imellem. Det udvikler sig til det der kaldes "Æterkrigen".

I 1924 får Danmark sin første socialdemokratiske ledet regering. Den nye minister på området er socialdemokraten Friis-Skotte.

Han laver en ét-årig forsøgsordning, der træder i kraft april 1925. Det betyder at Statstelegraferne overtager den tekniske og økonomiske drift. Ordningen finansieres af en lytterlicens. Der nedsættes et Radoråd, som skal være ansvarlig for udsendelserne, samt ansvarlig for at udarbejde forslag til en varig ordning. En Kammerherre C. Lerche bliver Radorådets formand og en Kammersanger Emil Holm bliver driftsleder.

Radioloven af 1926

Lerche barsler med et forslag til en varig ordning. Det bliver til "Lov om Radiospredning", der vedtages med stort flertal i folketinget foråret 1926. De vigtigste punkter i loven er følgende:

1. *Ministeren for offentlige Arbejder bemyndiges til at leje eller erhverve en centralstation for statens radiospredning.*
2. *Omkostningerne hertil betales af lytterlicens. Lytterafgifterne må kun benyttes til radiospredningsformål.*
3. *Ministeren for offentlige arbejder nedsætter et radoråd på 9 medlemmer: 3 repræsentanter for staten, 3 for lytterne, 2 for pressen, 1 for branchen.*
4. *Programmerne skal være af alsidig kulturel og oplysende art; Radorådet er ansvarlig herfor.*
5. *Den tekniske drift varetager generaldirektoratet for telegrafvæsenet.*
6. *Den daglige drift varetages af en driftsleder, udnævnt af ministeren for offentlige arbejder efter indstilling fra radorådet.*
7. *Loven skal revideres i sam-*

lingen 1930/31.

Lerche fortsætter som formand for Radorådet og Holm som driftsleder. De 3 lytterpladser i radorådet skal fordeles mellem lytterorganisationerne efter et forholdstalsprincip.

ARF oprettes

Denne lov er startskuddet til oprettelsen af ARF. Man får travlt i toppen af Socialdemokratiet og fagbevægelsen med at åbne klubber for arbejderlyttere over hele landet, da det er vejen til pladser og dermed indflydelse i den nyoprettede Statsradiofoni, Initiativtagerne til oprettelse af klubber er alle højtplacerede medlemmer af Socialdemokrati og fagbevægelse.

1. august 1926 samler man radioklubberne i Arbejdernes Radio Forbund ARF. Organisationen var fra starten knyttet til arbejderbevægelsen. Af forbundets love fremgår, at man kun kan optages som medlem i en klub, hvis man fagligt eller politisk er knyttet til arbejderbevægelsen.

Klar arbejdsdeling mellem forbund og klubber.

3 af pladserne i Radiorådet er tildelt de organiserede lyttere. Som nævnt fandtes der allerede radioklubber og mange af dem var organiseret i landsdækkende sammenslutninger, men de var alle af borgelig observans. Skal arbejderbevægelsen have indflydelse i dette nye stærke medie, så er det nødvendigt, at man meget hurtigt opbygger en talstærk lytterbevægelse. Det er antallet af medlemmer, der er grundlaget for den indflydelse man kan opnå. Initiativet til oprettelse af klubber og forbund kommer som nævnt fra toppen af arbejderbevægelsen.

Det betyder også, at det alene er forbundsledelsen, der tager sig af det politiske arbejde. Medlemmerne er alene et tal der henvises til, for at få indflydelse. Man er opmærksom på, at man ikke kun skal have folk til at melde sig ind, man skal også søge holde på dem. Fra forbundets side udarbejdes der vejledninger til forskellige aktiviteter i klubberne. Man anbefaler at etablere radiolaboratorier, hvor medlemmer kan få justeret -, repareret -, få vejledning til selvbyg eller køb af radiomodtagere. Der oprettes antenneforsikringer, så man er dækket ind, hvis antennen blæser ned og anretter skade. Det anbefales, at lave medlemsudflugter. Der udsendes en vejledning i at lave underholdende medlemsaftener. Al klubarbejdet sker på frivillig basis. Den tekniske hjælp får man gratis. Medlemskontingentet er i begyndelsen 2 kr.. De er

hurtigt tjent ind, hvis man skulle have været til radioforhandleren med en reparation. For medlemmer er det umiddelbare udbytte økonomisk og socialt. Og i det store perspektiv - politisk indflydelse og deraf følgende forbedring af de grundlæggende levevilkår. Der gøres aldrig fra forbundsledelsens side forsøg på at engagere medlemmerne i den politiske side af sagen.

Hvad vil man med Radioen ?

Et lille historisk overblik. Arbejderbevægelsen, der er startet midt i 1800-tallet, har - trods stor modstand - vokset sig stadig større. Der er stor uro overalt i Europa. Man har haft en kommunistisk revolution i Rusland, hvor borgerskabet har mistet alle privilegier. De borgerlige har reel grund til at føle sig truet på deres privilegier. For dem handler det om, at begrænse arbejderbevægelsens magt og med alle midler hindre de kommer ud med budskaber i det nye stærke medie.

Borgerskabet ønsker at opretholde status quo, mens arbejderbevægelsen ønsker forandring. Borgerskabet går ind for censur, neutralitet, upolitisk underholdning. Arbejderbevægelsen går ind for ytringsfrihed, alsidighed, oplysning. Radioen skal medvirke til forståelse af et samfund, hvor meninger brydes, et samfund i stadig forandring.

ARF holdes ude af Radiorådet

Der er 4 store lytterforeninger. De skal blive enige om at indstille kandidater til 3 pladser i Radiorådet. Der er 3 store bor-

gelige lyttersammenslutninger, 1 konservativ, 1 liberal, 1 kristen. Selv om ARF meget hurtigt bliver den største lytterorganisation, så er de 3 andre enige om ikke at indstille ARF-folk til pladser i Radiorådet. Arbejderbevægelsen bliver på den måde holdt uden for indflydelse i Statsradiofonien helt frem til 1934.

Indflydelse ad bagdøren

Under Radiorådet er der et programudvalg. Programudvalget består af 1 formand, 1 fra pressen, 1 fra undervisningsministeriet, først 1 og siden 2 fra rigsdagen. Derudover kunne ministeren for offentlige arbejder tilforordne et antal medlemmer med "særlig Indsigt i kulturel og musikalsk henseende. Det var som sådan arbejderbevægelsen fik sin eneste plads i radioledelsen de første 2 år, idet socialdemokraten, arkivar Oluf Bertolt fra AOF, i 1926 - af ministeren - blev tilforordnet programudvalget. Som kollega fik Bertolt den tilforordnede magister Jens Rosenkjær, der i mange henseender var en god samarbejdspartner for arbejderbevægelsen. I 1930 tilforordnes Hartvig Frisch som repræsentant for de højere uddannelser.

Udvalget var således, i kraft af sin sammensætning med 2 progressive socialdemokrater og en liberal kulturpersonlighed, en vigtig forpost for arbejderbevægelsen i radiofonien. Det var også de borgerliges mening. Flere af dem er stærkt utilfredse. Både de konservative og de kristne forlangte programrådet nedlagt.

Programrådets opgave er at

Arbejdernes Radio og Fjernsynsklub for Næstved & Omegn er stiftet 24 august 1926.

MedieInformation udgives af ARF Næstved & Omegn. Ansvarshavende: Bo R. Hansen, Layout/Redaktion: Bo R. Hansen, Per Hansen, Niels Andersen. Tryk: 3F Sydsjælland. Hjemmeside: www.mediedemokrati.dk

ARF's bestyrelse: Formand: Sonja Segato, sonja@sneseretorp.dk. Næstformand: Bo R. Hansen, boraymondhansen@gmail.com. Kasserer: Per Hansen, helgenaesvej16@stofanet.dk.

Bestyrelsesmedlemmer: Karen Margrethe Hansen, Annie Jørgensen, Britta Funder. Lis Jacobsen, Karen Hemmingsen.

finde og indstille programmer til udsendelse i radioen. Det er tilladt alle, uopfordret at sende programforslag til programudvalget. Programudvalget kan afvise eller sende dem videre til driftsledelsen med anbefaling. Den største indsats for arbejderbevægelsens adgang til Radioen sker ved, at ARF's forbundsledelse, vedvarende gennem adskillige år fremsender fuldt gennemarbejdede programforslag til programudvalget. Det ene efter det andet. Det handler i vid udstrækning om oplysende foredrag om almene samfundsforhold, om arbejdere, arbejdsforhold og arbejderbevægelse. Foredrag, der ikke lige kan kategoriseres som partipolitisk propaganda. Mange bliver afvist, men endnu flere glider igennem.

Det er her ARF's største indsats ligger i de første 8-10 år. Det er forbundsledelsen alene, der står for denne kæmpe arbejdsindsats. De udviser en utrolig vilje, energi og kreativitet. Staudning fremhæver ved flere lejligheder denne indsat som stærkt medvirkende til bevægelsens fremgang i de år. De borgerliges primære indsats er, at kritisere de programforslag ARF fremsender.

Den uforsonlige modstand ebber ud

Når vi kommer op sidst i 1930'erne opstår der en vis konsensus de store partier og lytterforeninger imellem. Det gælder også omkring radiofonien. En hovedårsag er, at Socialdemokratiet og De Radikale danner regering fra 1928 og helt frem til 2. Verdenskrigs begyndelse. Det skræmmebillede de borgelige havde tegnet af Socialdemokratiet er svært at opretholde. Som regeringsbærende parti går Socialdemokratiet fra at være et arbejderparti til at være et folkeparti. Et parti der godt tør gribe ind i arbejds konflikter til fordel for bønder eller arbejdsgivere.

Udviklingen i Europa, hvor fa-

– Spil så: „Solen er slet ikke rød, Mor“.

scismen er på fremmarch får også de 4 store partier til at rykke sammen, for at holde yderfløjene væk fra indflydelse, ikke mindst i radioen. Arbejderbevægelsen får efterhånden den andel af pladserne i Radiorådet som den tilkommer og samarbejdet fortsætter helt op til begyndelsen af 1970'erne

Erhard og DR

Erhard Jakobsen tidligere socialdemokratisk borgmester og folketingsmedlem vælter i 1973 en socialdemokratisk ledet regering ved, at udeblive fra en afstemning i Folketinget. Resultatet bliver det såkaldte Jordskredsvalg, der bringer Venstre til magten. Efter at have forladt Socialdemokratiet rykker Erhard ud på den yderste højrefløj. Måske - som mange andre - inspireret af Milton Friedmanns nye neoliberale ideer. Erhard bliver stor modstander af Socialdemokratiet og velfærdssamfundet og er meget opmærksom på mediernes- og især fjernsynets indflydelse på meningsdannel-

sen. Han starter en indædt kamp mod den medbestemmelse som arbejderbevægelsen gennem ARF har fået opbygget i DR's radioråd siden starten i 1926. Han er også stor tilhænger af Arparteid og dermed stor modstander af Nelson Mandela ligesom han hyppigt optræder i foreninger af tidligere nazister. De borgerlige aviser og venstres folk i DR giver ham al den plads han kan ønske sig. Erhard får etableret en lytterseer forening, der giver ham adgang til DR's Radioråd. Her får han skabt så meget tumult, at det fører til Radiorådets nedlægelse. Der er skrevet talrige afhandlinger om DR i den periode. Ingen giver Erhard ret. Alle betegner hans angreb, som en personlig ideologisk kamp mod arbejderbevægelsen.

Lov nr. 374 af 10. juni 1987

Lov om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed. Det indhold der er væsentligt for ARF og dermed arbejderbevægelsen fremgår af følgende: § 8. Danmarks Radio ledes af en

bestyrelse på 11 medlemmer, som beskikkes af ministeren for kulturelle anliggender. 1 medlem (formanden) udpeges af ministeren for kulturelle anliggender, 9 medlemmer udpeges af Folketinget. De fastansatte medarbejdere udpeger 1 medlem. Ministeren for kulturelle anliggender beskikker næstformanden blandt medlemmer, der er udpeget af Folketinget.

Stk. 2. I tilfælde af udtræden udpeges nyt medlem for den resterende del af beskikkelsesperioden.

Stk. 3. Medlemmer af Folketinget kan ikke være medlemmer af bestyrelsen.

Stk. 4. Beskikkelserne gælder for 4 år.

ARF's rolle siden 1926 er udspillet

Arbejderbevægelsen har 1 og i bedste fald 3 medlemmer ud af 11 i bestyrelsen. Indflydelse på den altafgørende meningsdanner i Danmark DR er dermed reduceret drastisk og interessen for ARF i Socialdemokratiet og fagbevægelsen svinder ind. Forbundsledelsen overlades til de klubber og kredse, hvis indsats hidtil har været, at arrangere udflugter, bankospil, hyggeaftener og tegne forsikringer. De har aldrig før været inddraget i det politiske arbejde og står derfor helt på bar bund.

ARF-Næstved & Omegn 90 års jubilæum.

Onsdag d. 24 august 2016

Vi fejrer det på dagen og starter kl. 17.00
med stor

Jubilæumsmiddag

Forret: Kold dampet laks med urtedressing

Hovedret: Kalvesteg stegt som vildt
med chips, waldorfsalat, æble med gelé,
brune og hvide kartofler samt flødesauce,

Dessert: Citronfromage.

Øl, vand og vin kan købes

Jubilæumslotteri med mange præmier

Musikalsk underholdning med duoen
"Toner fra Himlen"

festen holdes i 3F's Sydsjællands lokaler
Holsted Park 29, Næstved

Pris for medlemmer 150,- kr.

Pris for ikke-medlemmer 200,- kr.

Tilmelding senest d. 14 aug. 2016 til
Annie Jørgensen tlf. 24 20 75 98

TV2 Oprettes

Samtidig med at man nedlægger Radiorådet, besluttet det at oprette et konkurrerende og delvis annonce-financieret TV2. TV2 skal være landsdækkende, men får samtidig 8 regionale TV-stationer under sig. Venstres Jørgen Schleimann får opgaven med at etablere TV2. Selv om loven har en tydelig slagside til fordel for de borgerlige - ikke mindst Venstre - så vedtages den med et stort flertal i folketinget. Erhard blev den, der skræmte alle i favnen på Venstre.

Anders Fogh har en plan

Da Anders Fogh kommer til magten i 2002, ligger der en færdig plan for en overtagelse af kontrollen med DR. Folketinget vedtager - med et snævert flertal - den ny medielov i 2002 og påbegynder implementeringen i begyndelsen af 2003. Hovedindholdet i loven er:

1. Folketinget udpeger 6 medlemmer mod før 9
2. Ministeren udpeger 3 medlemmer mod før 1
3. Den siddende bestyrelse skal ikke blive perioden ud. Den nye kan indsættes straks.
4. Bestyrelsen får fremover ansvar for ansættelser og programlægning.

Den nye bestyrelse går radikalt tilværks. Først fyres generaldirektøren og derefter adskillige hundrede medarbejdere. For arbejderbevægelsens indflydelse i medieverdenen er tiden skruet tilbage, ikke blot til 1926, hvor man dog havde et antal aviser, men helt tilbage til midt i 1800-tallet. Det aflæses tydeligt i en stærkt faldende tilslutning. Det er nu Venstre, der sætter dagsordenen.

BRH.

Aktiviteter i ARF 2015/2016

24 aug. 2016 - 90 års jubilæum.

ARF-Næstved indbyder til jubilæumsfest hos
3F Næstved, Holsted Park 29.

10 nov. 2016 - Motensaften hos 3F, Holsted
Park 29

Betaling af kontingent / abonnement

Medlemskontingent er i 2016

kr. 150,- for medlemmer incl. MediInformation
kr. 700,- for kollektive medlemmer.

Abonnement MediInformation alene kr. 50,- kr.

Kontingent eller abonnement bedes indbetalt på
kontonr.: 5355-0312591 AL-Bank.

Eller direkte til kasserer Per Hansen.

Husk at anføre navn og adresse.